

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za period januar/siječanj-juli/srpanj 2012. godine

Sarajevo, septembar/rujan 2012. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	6
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	6
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	6
2.3. <i>Izvršenje budžeta centralne vlade BiH za prvi kvartal 2012</i>	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječna obavezna rezerva</i>	8
3.4. <i>Devizne rezerve Centralne banke BiH</i>	9
3.5. <i>Depoziti</i>	10
3.6. <i>Kredit</i>	10
3.7. <i>Berze</i>	11
4. Vanjski sektor.....	12
5. Strane direktne investicije.....	13

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Nakon što je u prvom kvartalu najvjerojatnije ostvaren negativan ekonomski rast u odnosu na isti period prethodne godine, pad je po svemu sudeći nastavljen i u drugom tromjesečju mada nešto slabijim intenzitetom. Iako je još uvijek rano donositi zaključke, dostupni sektorski podaci realnog sektora za drugo tromjesečje ukazuju ne samo na nastavak nego i moguće intenziviranje pada privatne potrošnje i investicija što je djelomično kompenzirano blagim povećanjem pokrivenosti uvoza izvozom u odnosu na prvo tromjesečje.

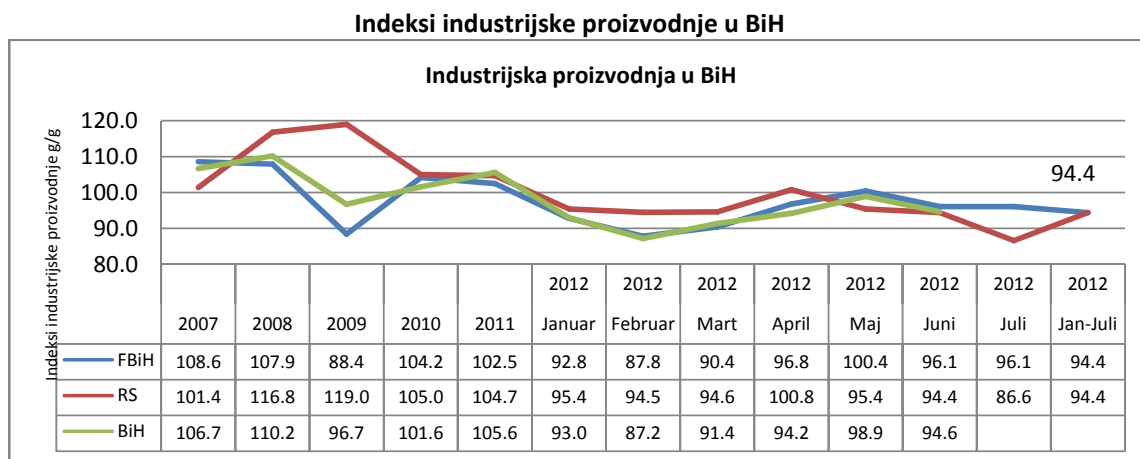
Na mogući pad privatne potrošnje u drugom tromjesečju prije svega ukazuje realna stagnacija (moguće i realni pad) prometa u maloprodaji koja je u ranijim godinama uglavnom bila povezana sa smanjenjem potrošnje. Naime, nominalni rast prometa maloprodaje u FBiH od 7,4% iz prvog tromjesečja je više nego prepolovljen u drugom kvartalu, dok je rast od 4,9% iz prvog tromjesečja u RS umanjen na svega 0,9%. Intenziviranje pada građevinskih radova u drugom tromjesečju ukazuje na sve snažniji pad investicija. Povećanje vrijednosti građevinskih radova od 5,3% iz prvog kvartala u FBiH je za svega dva mjeseca pretvoreno u pad radova nakon pet mjeseci 2012. (od 2,6%). Iako je situacija donekle popravljena u junu kada je u FBiH zabilježen rast od 4,9% (čime je polugodišnji pad sveden na „svega“ 0,8% g/g) u julu je ponovo zabilježen blagi pad od 0,3% (g/g). U isto vrijeme godišnji pad vrijednosti radova u RS od 14,3% iz prvog kvartala je dodatno intenziviran u drugom tromjesečju tako da je šestomjesečni pad iznosio 15%.

Sve snažniji pad domaće tražnje u drugom tromjesečju je rezultirao nominalnim padom robnog uvoza od 1,5%. Ovo je nakon njegove stagnacije u prvom tromjesečju rezultiralo polugodišnjim smanjenjem uvoza roba od 0,7%. Istina, u julu je zabilježen skromni rast vrijednosti robnog uvoza od 1,8% tako da je sedmomjesečni pad iznosio svega 0,3% (g/g). S druge strane, polugodišnji pad vrijednosti robnog izvoza od 5,1% je bio upola niži u odnosu na pad iz prvog tromjesečja ponajviše zahvaljujući porastu iz maja od 2,4%, te posebno povećanju iz juna od 5% (g/g). Nakon toga, robni izvoz je stagnirao u julu čime je sedmomjesečni pad od 4,3% bio nešto niži u odnosu na polugodište. Ovo je u velikoj mjeri pomoglo usporavanju pada industrijske proizvodnje sa 9,4% u prvom na 4,1% (g/g) u drugom tromjesečju. Zaustavljanje pada izvoza praćeno padom uvoza u drugom kvartalu su rezultirali povećanjem pokrivenosti uvoza izvoza uvozom sa 51,8% u prvom tromjesečju na 52,5% u prvih sedam mjeseci 2012.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Trend nepovoljnih ekonomskih prilika u Bosni i Hercegovini sa početka 2012. godine nastavljen je i tokom mjeseca jula. Tako se na osnovu podataka entiteskih statističkih zavoda (FZS FBiH, RZS RS) za period januar-juli 2012. godine procjenjuje da je BiH zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od preko 5% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Glavni razlog smanjenja industrijske proizvodnje je slabljenje izvozne tražnje što je rezultiralo smanjenjem izvoza i samim tim padom proizvodnje u prerađivačkoj industriji u BiH. Pored toga, sektori rudarstva i proizvodnje električne energije koji su determinisani domaćom tražnjom također bilježe smanjenje proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu. Posmatraju li se podaci za juli na mjesečnom nivou po entitetima pad industrijske proizvodnje u FBiH iznosio je 3,9% u FBiH, dok je u RS-u registriran još drastičniji pad proizvodnje od 13,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Izvor: BHAS, FZZS FBiH, RZSRS

1.2. Tržište rada BiH

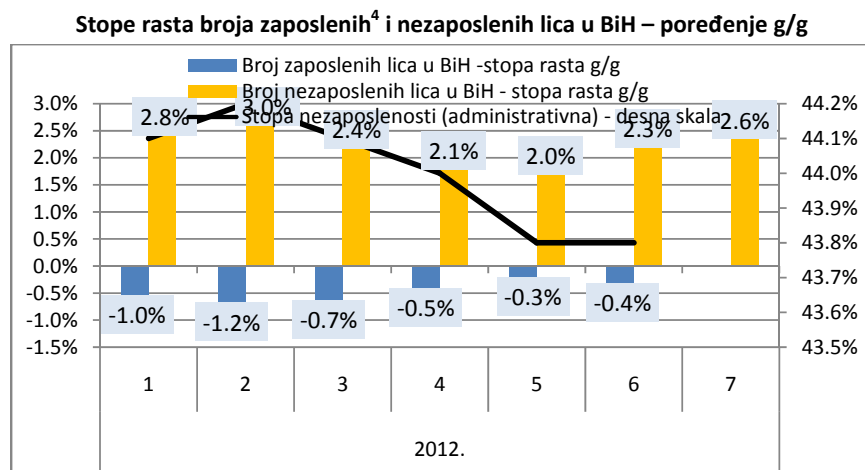
Revidirani² podaci broja zaposlenih u BiH u junu 2012. godine ukazuju na i dalje prisutno smanjenje broja zaposlenih lica u BiH. U BiH je u junu 2012. godine ukupan broj zaposlenih iznosio 690,4 hiljada lica. Najteža situacija je u okviru sektora usluga gdje je broj zaposlenih lica smanjen u odnosu na juni 2011. godine (naročito u građevinarstvu, trgovini na veliko i malo i ugostiteljstvu). Međutim, primjećuje se da je ukupan broj zaposlenih u junu u odnosu na mjesec maj nešto veći, što je vjerovatno posljedica sezonskog zapošljavanja.

S druge strane, broj nezaposlenih lica u julu 2012. godine se nastavio uvećavati (542,3 hiljada lica) stopom od 2,6% g/g, što je jednim dijelom uzrokovano povećanjem radne snage po osnovu završenog školovanja. Iako se podaci ankete o radnoj snazi u 2012. godini kao i prethodnih godina

¹ U nedostatku zvaničnog saopštenja industrijske proizvodnje BHAS-a, korišteni su zvanični podaci entiteskih statistika za period januara-juli 2012. godine prema kojima su FBiH i RS zabilježile identičan pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,6% u odnosu na isti period prethodne godine.

² Agencija za statistiku BiH je revidirala podatke o broju zaposlenih lica u BiH (od septembra 2011. godine) pošto je objavljen broj zaposlenih lica u RS u martu 2012. godine. Zbog toga svako poređenje podataka o broju zaposlenih iz prethodnih Informacija nije konzistentno.

značajno razlikuju u odnosu na zvanične podatke, anketa ipak ukazuje na porast stope nezaposlenosti koja u 2012. godini iznosi 28%³ dok je administrativna u junu iznosila 43,8%.

Izvor: Agencija za statistiku BiH, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

Zarade u BiH su tokom mjeseca juna nastavile skromno rasti. Prosječna neto plata u BiH gotovo da nije promjenjena u odnosu na juni 2011. godine, dok je realni rast prosječne plate izrazito negativan (tabela ispod). Neto plate u junu 2012. godine su smanjene⁵ naročito u uslužnom sektoru (poslovanje nekretninama, finansijsko posredovanje, građevinarstvo ali i u oblasti obrazovanja).

Primanja penzionera u julu 2012. godine su ostala nepromijenjena u odnosu na juni. Prosječna penzija u BiH pri godišnjem poređenju je smanjena za 1,4%⁶ g/g. Minimalne penzije u oba entiteta su takođe ostale iste u odnosu na prethodni mjesec (160 KM u RS i 310 KM u FBiH).

Kretanje prosječnih neto plata⁷ i penzija u BiH – poređenje g/g

	2012.						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
Prosječna neto plata u BiH	826	818	823	823	836	822	-
Prosječna penzija u BiH	342	336	336	336	336	336	336
Nominalni rast neto plate u BiH (g/g)	2,3%	2,5%	0,7%	1,5%	1,9%	0,2%	-
Realni rast neto plate u BiH	-0,2%	0,1%	-1,4%	-0,8%	0,0%	-1,7%	-
Nominalni rast prosječne penzije u BiH (g/g)	3,2%	1,4%	1,4%	-1,3%	-1,3%	-1,3%	-1,4%
Realni rast prosječne penzije u BiH	0,7%	-1,0%	-0,7%	-3,6%	-3,2%	-3,2%	-2,8%

Izvor: Agencija za statistiku BiH, entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

³ U 2012. godini anketna stopa nezaposlenosti je iznosila 27,6%.

⁴ Podatak o broju zaposlenih u julu 2012. godine nije bio dostupan u periodu izrade Informacije.

⁵ Poređenje juni 2012. godine sa junom 2011. godine.

⁶ Smanjenje prosječne penzije je posljedica uvođenja novog Zakona PIO u RS i korekcije penzija.

⁷ Prosječna neto plata za mjesec juli 2012. godine nije bila dostupna u periodu izrade Informacije.

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Prema izvještaju UIO BiH u periodu I-VII 2012. godine prikupljeno je oko 2,3 milijarde KM prihoda od indirektnih poreza. Tokom jula mjeseca sve vrste prihoda od indirektnih poreza bilježe rast, koji nije bio dovoljan da kompenzira njihovo smanjenje na godišnjem nivou od 2% g/g. Kao i u ranijim mjesecima prihodi od carina i PDV-a se smanjuju u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Prihodi od akciza na domaće proizvode na mjesečnom nivou bilježe smanjenje od čak 12,7% (juli/juni), kao i na godišnjem od 3,2%. U okviru njih treba istaći značajan rast akciza na domaći alkohol i alkoholna pića koji bilježi od 20% g/g. Sa druge strane, prihodi od akciza na uvozne proizvode bilježe rast od 1,6% g/g, zahvaljujući rastu akciza na uvozne duvanske prerađevine, bezalkoholna pića, kafu i pivo.

u milionima KM

Indirektni porezi	I-VII 2011.	I-VII 2012.	rast u % (g/g)	rast u % (m/m)
Carine	160,85	127,02	-21,0	10,2
Akcize	737,02	736,78	0,0	13,8
PDV	1.711,29	1.693,75	-1,0	4,3
Putarine	162,86	158,37	-2,8	14,9
Ukupno	2.772,01	2.715,91	-2,0	7,7

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Ukupni prihodi prikupljeni od direktnih poreza i doprinosa u entitetskim poreskim upravama u periodu od I-VII 2012. godine su za 1,5% veći u odnosu na isti period prethodne godine. 4,1% (g/g) je iznosio rast prihoda od poreza, taksi i naknada, a samo 0,5% (g/g) rast prihoda od doprinosa. U poreskoj upravi FBiH zabilježen je rast prihoda od direktnih poreza (2,0% g/g), dok su prihodi od doprinosa ostali nepromijenjeni. U istom periodu, u poreskoj upravi RS nastavlja se rast prihoda od doprinosa (1,4% g/g) i smanjenje prihoda od direktnih poreza, iz ranijeg perioda. Detaljniji pregled slijedi u tabeli ispod.

Prihodi od direktnih poreza, ostalih taksi, kazni i naknada i doprinosa u periodu I-VII 2011. i 2012. godine (u milionima KM)

Naziv prihoda	FBiH			RS		
	2011.	2012.	%	2011.	2012.	%
Direktni porezi	305,6	311,8	2,0%	274,7	270,5	-1,5%
Porez na dohodak	166,8	163,8	-1,8%	136,9	149,3	9,1%
Porez na dobit	90,2	100,6	11,5%	92,0	85,2	-7,4%
Porezi građana	48,0	46,0	-4,2%	18,7	13,1	-29,9%
Ostali porezi	0,6	1,4	133,3%	27,1	22,9	-15,5%
Ostale takse, kazne i naknade	192,6	228,4	18,6%	152,5	152,5	0,0%

Doprinosi	1.540,2	1.539,9	0,0%	738,1	748,8	1,4%
PIO	852,7	852,2	-0,1%	391,9	398,1	1,6%
Zdravstvo	617,6	618,1	0,1%	294,4	297,2	1,0%
Nezaposleni	69,9	69,6	-0,4%	19,6	20,7	5,6%
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	30,1	30,7	2,0%
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,1	2,1	0,0%
Ukupno (direktni porezi + ostale takse, kazne i naknade + doprinosi)	2.038,4	2.080,1	2,0%	1.165,3	1.171,8	0,6%

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

2.3. Konsolidovani izvještaj o izvršenju budžeta Centralne vlade BiH za period I-VI 2012.⁸

Ukupni prihodi ostvareni u konsolidovanom budžetu Centralne vlade za period I-VI 2012. godine veći su za 5,6% g/g u odnosu na isti period prethodne godine. U okviru njih uočava se jedino skroman pad poreskih prihoda. U istom periodu ukupni rashodi bilježe smanjenje od 0,6% g/g. Najveće smanjenje u kategoriji rashoda se odnosi na smanjenje subvencija i transfera od 10% g/g.

Sa druge strane, i ukupni rashodi su smanjeni za 2,1% g/g. Do smanjenja rashoda dovelo je značajno smanjenje izdvajanja sredstava za subvencije i transfere.

Centralna vlada	I-VI 2011.	I-VI 2012.	%
Prihodi	2.706,7	2.859,6	5,6
Poreski prihodi	2.399,4	2.396,0	-0,1
Neporeski prihodi	296,4	449,6	51,7
Ostali prihodi	10,9	14,0	28,4
Rashodi	2.676,3	2.660,9	-0,6
Bruto plate i naknade	1.356,4	1.367,6	0,8
Materijal i usluge	218,9	241,7	10,4
Subvencije i transferi	883,0	794,7	-10,0
Kamate	56,5	83,4	47,6
Ostali rashodi	161,5	173,5	7,4

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH, Odjeljenje za makroekonomsku analizu

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Iako su svjetske cijene⁹ nafte i hrane tokom mjeseca jula značajno uvećane, u BiH je u posmatranom mjesecu zabilježen umjeren rast cijena od 1,4% u poređenju sa istim mjesecom 2011. godine. Kategorije koje najviše determinišu promjenu cijena u BiH – prvenstveno kategorije stanovanja,

⁸ Konsolidovani izvještaj uključuje: prihode i rashode budžeta institucija BiH, prihode i rashode budžeta FBiH i kantona, prihode i rashode budžeta RS, kao i prihode i rashode budžeta BD.

⁹ Prema MMF bazi podataka cijena nafte (UK Brent) je u julu 2012. godine iznosila 103,1 \$/barelu, što je za 7,6\$ više u odnosu na prethodni mjesec. Slično je sa cijenama hrane koje su istom mjesecu bile veće za 9,3% u poređenju sa mjesecom junom (m/m).

transporta, alkohola i duvana – i dalje bilježe rast cijena. Međutim, bitno je naglasiti da se u odnosu na mjesec juni 2012. godine cijene u spomenutim kategorijama nisu bitnije mijenjale.

U najvećoj kategoriji CPI indeksa, hrane i bezalkoholnih pića, cijene su imale skroman rast od 1,2% g/g u mjesecu julu 2012. godine (u odnosu na mjesec juni 2012. godine je čak zabilježena deflacija od 1,1%). Uprkos spomenutom, sušni period i loši prinosi (uz već registrovano poskupljenje hrane u svijetu) upozoravaju da bi u narednim mjesecima cijena hrane u BiH mogla biti značajno veća.

Odabrani indeksi potrošačkih cijena u BiH – poređenje g/g

Indeks potrošačkih cijena u BiH (g/g)	2012.							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	I-VII
Hrana i bezalkoholna pića	102,5	102,3	101,0	100,7	100,8	101,1	101,2	101,4
Stanovanje, vodosnadbijevanje, el. energija, plin i drugi energenti	103,2	102,9	103,0	106,0	106,0	105,7	101,4	104,0
Transport	106,3	106,8	106,9	106,4	104,3	103,4	102,3	105,2
Alkohol i duvan	110,2	109,3	110,1	110,4	109,8	109,7	109,9	109,9
Inflacija u BiH	102,5	102,4	102,1	102,3	101,9	101,9	101,4	102,1

Izvor: Agencija za statistiku BiH

3.2. Monetarni agregati

Za prvih sedam mjeseci tekuće godine, ukupna novčana masa bilježi rast od 4,3% g/g čime dostiže nivo od oko 14,7 milijardi KM. Kao i prethodnih mjeseci, monetarni agregati M1 i QM nastavljaju s pozitivnim godišnjim rastom, dok rezervni novac nastavlja da se smanjuje. Detalji o kretanju pojedinih monetarnih agregata se mogu vidjeti u tabeli ispod.

u milionima KM

Period	Rezervni novac (M0)	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Novac u širem smislu (M2)
Jun-12	5.259,2	2.356,7	3.714,1	6.070,7	2.424,9	1.090,8	4.912,8	8.428,5	14.499,2
Jul-12	5.263,5	2.416,9	3.884,0	6.300,9	2.373,5	1.085,7	4.898,6	8.357,9	14.658,7
stopa rasta g/g u %									
Jun-12	-5,3	6,8	0,8	3,1	16,1	-8,7	6,6	6,8	5,2
Jul-12	-5,6	4,3	4,1	4,2	11,1	-4,6	3,7	4,5	4,3
stopa rasta m/m u %									
Jun-12	3,1	1,2	-1,8	-0,7	-0,5	5,1	0,7	0,9	0,2
Jul-12	0,1	2,6	4,6	3,8	-2,1	-0,5	-0,3	-0,8	1,1
prosječni godišnji rast u % za VII mjeseci									
Jul-11	2,3	9,9	3,1	5,5	12,2	-0,1	5,5	6,1	5,9
Jul-12	-4,5	6,5	2,2	3,8	16,2	-10,0	5,3	5,8	4,9
prosječni mjesečni rast u % za VII mjeseci									
Jul-11	-0,8	0,7	0,2	0,4	1,0	-0,7	0,6	0,5	0,4
Jul-12	-1,5	0,3	0,3	0,3	0,5	-0,1	0,2	0,2	0,2

Izvor: Centralna banka BiH

3.3. Prosječna obavezna rezerva

Osnovica za obračun OR i tokom sedmog mjeseca tekuće godine nastavlja da se smanjuje na godišnjem nivou (3,5% g/g). Ukupna novčana sredstva¹⁰ koja komercijalne banke drže kod CB BiH takođe nastavljaju svoj silazni trend iz ranijih mjeseci. Međutim, posmatrano na mjesečnom nivou

¹⁰ Ukupna novčana sredstva komercijalnih banaka na računu CB se sastoje od prosječne OR (zakonski propisan minimum) i od dijela sredstava iznad zakonski propisanog minimuma.

(juli na juni), iz dole priložene tabele, uočava se da ukupna novčana sredstva bilježe povećanje. Takođe, se uočava da je do navedenog povećanja došlo prvenstveno porastom viška sredstava na računu rezervi u istom procentu. U istom periodu, prosječna stopa OR je ostala nepromjenjena, a implicitna stopa OR bilježi skroman porast. Podatak o stopi naknade na višak sredstava iznad zakonski propisanog držanja OR za VII mjeseci trenutno ne raspoložemo.

u milionima KM

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Ukupna sredstva za održavanje OR	Razlika (višak)	Implicitna stopa OR	Prosječna stopa OR	Stopa naknade na višak iznad OR
Jun-12	14.625,4	1.245,7	2.412,7	1.167,0	16,5%	8,5%	0,04%
Jul-12	14.620,6	1.246,0	2.464,8	1.218,8	16,9%	8,5%	-
stopa rasta g/g u %							
Jun-12	-3,4	-3,7	-16,4	-26,7			
Jul-12	-3,5	-3,5	-14,4	-14,4			
stopa rasta m/m u %							
Jun-12	0,3	0,2	-0,8	-1,9			
Jul-12	0,0	0,0	2,2	2,2			
prosječni godišnji rast u % za VII mjeseci							
Jul-11	-3,8	-17,8	-3,2	-3,2			
Jul-12	-2,8	-5,8	-11,0	-11,0			
prosječni mjesečni rast u % za VII mjeseci							
Jul-11	-0,2	0,2	0,4	0,4			
Jul-12	-0,7	-0,7	-2,0	-2,0			

Izvor: Centralna banka BiH

3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH

Ukupne devizne rezerve u toku jula mjeseca bilježe smanjenje od 4,1% g/g u odnosu na isti period prethodne godine, čime dostižu nivo od oko 5,9 milijardi KM. Nakon skromnog rasta prethodnog mjeseca, investicije u vrijednosne papire, na kraju sedmog mjeseca posmatrane godine bilježe značajan rast od 36,6% g/g. U isto vrijeme, depoziti kod inostranih banaka bilježe smanjenje od čak 27,8% g/g. Obaveza koja proizilazi iz pravila valutnog odbora, a koja se odnosi na to da neto strana aktiva (neto devizne rezerve) mora biti veća od monetarne pasive je zadovoljena (NSA - 5,9 milijardi KM, monetarna pasiva - 5,4 milijardi KM).

u milionima KM

Period	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve	Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto slobodne rezerve
Jun-12	158,9	0,5	95,1	2.957,6	0,0	2.674,8	5.886,8	5.885,6	5.394,7	490,8
Jul-12	164,9	2,8	69,9	2.657,4	0,0	2.996,1	5.891,1	5.889,5	5.381,7	507,7
stopa rasta g/g u %										
Jun-12	22,1	400,0	-0,9	-8,8	0,0	2,0	-3,4	-3,4	-4,3	7,6
Jul-12	15,6	-26,3	-43,3	-27,8	0,0	36,6	-4,1	-4,1	-4,9	6,2
stopa rasta m/m u %										
Jun-12	1,3	0,0	0,4	-1,2	0,0	7,7	2,8	2,8	3,0	0,0
Jul-12	3,8	460,0	-26,5	-10,2	0,0	12,0	0,1	0,1	-0,2	3,4
prosječni godišnji rast u % za VII mjeseci										
Jul-11	25,9	-56,9	-2,9	21,6	0,0	-11,6	1,5	1,5	2,3	-7,3
Jul-12	69,3	254,2	3,6	5,7	0,0	-10,2	-2,8	-2,8	-3,7	8,5
prosječni mjesečni rast u % za VII mjeseci										
Jul-11	15,7	818,3	17,4	3,1	0,0	-5,5	-0,7	-0,7	-0,7	-0,2
Jul-12	14,9	96,0	3,2	-6,7	14,3	8,0	-1,2	-1,2	-1,3	0,0

Izvor: Centralna banka BiH

3.5. Depoziti

Bitnija promjena kretanja ukupnih depozita nije zabilježena u srpnju 2012. godine¹¹. Za sedam mjeseci¹² tekuće godine ukupni depoziti iznosili su 13,0 mlrd. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 2,2%, odnosno 282,3 mil. KM. Najveći doprinos rastu dali su depoziti sektora stanovništva koji su u promatranom razdoblju iznosili 7,3 mlrd. i zabilježili stopu rasta od 9,0% g/g. Kao i u prethodnom mjesecu, negativan doprinos rastu ukupnih depozita dali su depoziti nefinancijskih poduzeća i depoziti opće vlade. Ostali depoziti imaju pozitivno kretanje g/g, ali i najmanje učešće u ukupnim depozitima (7,9%) tako da imaju i najmanji utjecaj na kretanje ukupnih depozita. Detaljan pregled iznosa depozita prema sektorima kao i godišnje stope rasta dan je u tabeli ispod.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
2012.	01.	12.916,7	7.074,7	3.362,0	1.437,3	1.042,9
2012.	02.	12.893,2	7.156,8	3.274,6	1.380,9	1.081,0
2012.	03.	12.761,0	7.182,2	3.186,5	1.310,5	1.081,8
2012.	04.	12.832,2	7.259,7	3.243,7	1.270,0	1.059,1
2012.	05.	12.957,2	7.288,0	3.278,9	1.331,9	1.058,4
2012.	06.	12.970,0	7.331,2	3.272,6	1.319,0	1.047,3
2012.	07.	12.967,1	7.352,7	3.341,8	1.245,9	1.026,8
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	3,2%	8,6%	-4,1%	-10,1%	15,3%
2012.	02.	2,8%	9,2%	-4,3%	-16,5%	18,8%
2012.	03.	1,7%	8,6%	-6,4%	-19,3%	19,1%
2012.	04.	2,7%	9,3%	-4,4%	-18,1%	17,0%
2012.	05.	2,9%	9,5%	-4,1%	-13,8%	9,4%
2012.	06.	3,3%	9,5%	-3,5%	-13,4%	9,9%
2012.	07.	2,2%	9,0%	-3,2%	-16,2%	2,8%
Prosječna godišnja stopa rasta za sedam mjeseci						
2011.		2,6%	11,7%	-3,4%	-13,9%	-0,5%
2012.		2,7%	9,1%	-4,3%	-15,4%	13,2%

Izvor: Centralna banka BiH

3.6. Krediti

Kao što je slučaj sa kretanjem depozita, i kod kretanja ukupnih kredita nije bilo značajnih promjena u srpnju 2012. godine. Za sedam mjeseci tekuće godine ukupno plasirani krediti komercijalnih banaka

¹¹ Prema metodologiji CB BiH nefinancijska poduzeća su nefinancijska javna i privatna poduzeća, dok neprofitne organizacije više ne ulaze u ovu kategoriju. Neprofitne organizacije skupa sa sektorom stanovništva čine Ostali rezidentni sektor. Međutim, za potrebe izrade Informacije, sektor neprofitnih organizacija obuhvaćen je u Ostalim depozitima/kreditima, jer čini veoma mali dio ukupnih depozita/kredita, dok sam sektor stanovništva je prema učešću jedan od najznačajnijih i samim tim utječe na kretanje ukupnih depozita/kredita.

¹² Navedeni iznosi depozita/kredita predstavljaju kumulative na kraju razdoblja, tako da stanje na 31.07.2012. godine predstavlja iznos za sedam mjeseci iste godine.

u BiH iznosili su 15,7 mlrd. KM i zabilježili su stopu rasta od 4,3% g/g. Krediti plasirani sektoru nefinancijskih poduzeća iznosili su 8,1 mlrd. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje 2011. godine za svega 0,9%. S druge strane, krediti plasirani sektoru stanovništva zabilježili su stopu rasta od 5,0% g/g i iznosili su 6,8 mlrd. KM. Krediti dani sektoru vlade i ostalim sektorima čine izuzetno skroman dio ukupnih kredita, tako da nemaju utjecaj na kretanje istih.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Krediti stanovništvu	Krediti nefinancijskim poduzećima	Krediti općoj vladi	Krediti ostalim sektorima
2012.	01.	15.355,1	6.690,7	7.901,3	677,9	85,3
2012.	02.	15.382,9	6.659,6	7.959,6	683,5	80,3
2012.	03.	15.449,9	6.688,9	7.990,9	678,6	91,6
2012.	04.	15.548,6	6.709,9	8.054,9	687,2	96,6
2012.	05.	15.674,6	6.759,8	8.114,2	689,7	111,0
2012.	06.	15.676,3	6.786,9	8.093,0	691,3	105,1
2012.	07.	15.729,2	6.802,0	8.093,0	738,5	95,8
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	5,6%	6,9%	2,1%	52,7%	-13,8%
2012.	02.	5,3%	6,6%	2,0%	50,8%	-17,7%
2012.	03.	4,6%	6,6%	0,8%	47,2%	-14,3%
2012.	04.	5,1%	6,2%	2,0%	46,6%	-3,8%
2012.	05.	5,0%	6,0%	1,7%	44,4%	15,4%
2012.	06.	4,5%	5,8%	1,2%	42,3%	10,4%
2012.	07.	4,3%	5,0%	0,9%	47,9%	6,1%
Prosječna godišnja stopa rasta za sedam mjeseci						
2011.		5,0%	1,4%	7,1%	33,2%	-15,1%
2012.		4,9%	6,2%	1,5%	47,4%	-2,5%

Izvor: Centralna banka BiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu julu 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 3,7 miliona KM što čini 9,3 % od ukupnog ostvarenog prometa na BiH berzama. Promet na SASE u mjesecu julu bilježi pad od 63,3 % odnosu na promet u istom mjesecu u 2011. godini.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu julu 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 35,9 miliona KM što čini 90,7 % od ukupnog prometa ostvarenog na BiH berzama. Potrebno je napomenuti da se od toga iznosa 24,6 miliona KM odnosi na emisiju trezorskih zapisa (18.07.2012.) što je ujedno i najveći razlog što mjesečni promet na BLSE bilježi rast od 385,8 % odnosu na isti period u 2011. godini. Ukupan promet u mjesecu julu na obje berze (Sarajevskoj i Banjalučkoj) u iznosu od 39,6 miliona KM bilježi rast od 126,8 % poredeći sa vrijednostima u istom periodu 2011. godine.

Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Jul-10	5.677.689	31.358.046	37.035.735
Jul-11	10.072.584	7.394.642	17.467.226
Jul-12	3.697.238	35.925.527	39.622.765

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu junu 2010, 2011. i 2012. godine je iznosila:

Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Jul-10	7.209.077.937,78	3.443.463.177,20	10.652.541.114,98
Jul-11	7.595.010.069,07	4.081.569.664,39	11.676.579.733,46
Jul-12	4.176.486.056,69	3.699.845.388,47	7.876.331.445,16

*Smanjenje kapitalizacije je najvećim dijelom uzrokovano uvođenjem novih pravila poslovanja na SASE krajem prošle godine u okviru kojega je znatan broj vrijednosnih papira delistiran (isključeno 410 nelikvidnih i slabo likvidnih papira).

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu julu 2012. godine sa vrijednostima u mjesecu julu 2011. godine zabilježen je pad od 45 %, dok kapitalizacija na Banjaalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu julu 2012. godine bilježi pad od 9,3 % u poređenju sa vrijednosti u mjesecu julu 2011. godine. Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u julu 2012. godine bilježi pad od 32,5% u odnosu na vrijednosti u mjesecu julu 2011. godine.

4. Vanjski sektor

Za razdoblje januar - juli 2012. godine izvoz iz BiH je iznosio 4,5 milijardi KM i u odnosu na isti period prošle godine doživio je pad od 4,3%. Uvoz BiH za period januar – juli 2012. godine iznosio je 8,7 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom prošle godine takođe je doživio blagi pad u iznosu od 0,3%. Rezultat izvoza i uvoza BiH je trgovinski deficit koji je za prvih sedam mjeseci ove godine dostigao vrijednost od 4,1 milijarde KM i u poređenju sa prošlom godinom nažalost je veći za 4,5%.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za period januar - juli 2012. godine vidljivo je da su nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Najznačajnije mjesto po vrijednosti uvoza zauzimaju nafta i naftni derivati u iznosu od 1,3 milijarde KM u odnosu na isti period prošle godine, ostvaren je rast uvoza ove vrste proizvoda za 2,1%. Vrijednost ukupno uvezenih mineralnih proizvoda iznosi 1,8 milijardi KM.

Bosna i Hercegovina je u periodu januar – juli 2012. godine uvezla mašine, aparate i transportne uređaje čiji je uvoz u prvih sedam mjeseci 2012. godine iznosio 1 milijardu KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz ove kategorije proizvoda se umanjio za oko 1%. Na drugoj strani, izvoz mašina dostigao je vrijednost od 462 miliona KM i u odnosu na isti period prošle godine manji je za 2%.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju prehrambene prerađevine kojih je u periodu januar - juli 2012. godine uvezeno u iznosu od 836 miliona KM, i u odnosu na isti period prošle godine nema promjena stope uvoza.

Uvoz hemijskih proizvoda je veći za 4,6% u odnosu na prošlu godinu i za prvih sedam mjeseci 2012. godine dostigao je vrijednost od 896 miliona KM. Situacija na izвозnoj strani ove kategorije proizvoda dosta je lošija. Izvoz za prvih sedam mjeseci ove godine imao je vrijednost od 300 miliona KM što je rezultiralo padom izvoza od 6,3% u odnosu na isti period prošle godine.

Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od 766 miliona KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. Uvoz baznih metala u period januar – juli 2012. godine u odnosu na isti period prošle godine doživio je pad za 2%.

Na strani izvoza baznih metala situacija je nešto bolja, jer je u prvih sedam mjeseci 2012. godine rast izvoza iznosio 1,2%, a posmatrano vrijednosno BiH je na inozemna tržišta izvezla 1,1 milijardu KM ove kategorije proizvoda. Vrlo je bitno pronaći načina za uspješniji izvoz baznih metala, jer oni najznačajniji izvozni potencijal BiH.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u period januar – juli 2012. godini ostvarila je izvoz od 482 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja doživio je rast od 8,4%. Međutim, bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednom periodu, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH.

u 000 KM	Januar – Juli 2011	Januar – Juli 2012	Promjena 2012/2011
IZVOZ	4.769.107	4.564.945	-4,3%
UVOZ	8.723.650	8.696.653	-0,3%
TRGOVINSKI DEFICIT	-3.954.543	-4.131.708	4,5%

5. Strane direktne investicije

Prema revidiranim podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH strana ulaganja u prvom polugodištu 2012. godine su iznosila 51,47 milion KM što je manje za oko 102 miliona KM u odnosu na ulaganja u istom periodu 2011. godine kada su SDI iznosila 154,1 miliona KM.

Ulaganja po kvartalima u 2010. i 2011. godini iznose:

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2010	470	149,5	32,1	29,6
2011	93,2	60,9	107,8	130
2012	-4,99	56,46		

Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH najveća ulaganja u prvom polugodištu su bila od strane Droga Kolinska 13,44 miliona KM, strane NLB Ljubljana 10,76 miliona KM dok su najveća povlačenja kapitala Hypo Alpe Adria bank -45,48 miliona KM te Tipo Odžak u iznosu od -3,98 miliona KM. U mjesecu julu ukupno ulaganje je iznosilo samo 2,22 miliona KM. Najveća ulaganja su bila u Bader Real Estate d.o.o. 1,1 milion KM (Kuvajt) i Axpo BH d.o.o. 1 milion KM (Švajcarska).

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije u prvom polugodištu treba spomenuti da je 28. marta 2012. godine Agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B" i izmijenila izgled „na posmatranju - negativno" na stabilne izgled. Kao rezultat svojih analiza 10. jula.2012. agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3" i izmijenila izgled „sa promatranja - negativno na stabilne izgled".